

Naučení ve žluva
Fialho de pa

- (290) Správná je duše, která obdarovává. Někdo nezná umysli (boha) - jen On zná zítřek. Když se dostaví neštěstí, pak pouze přátelští řeknou: „Bud' vítání!“ Jako cizímu se člověku ničeho nedostane; v nouzi se lze uchýlit jen k důvěrným přátelům.

- (300) Jestliže jsi už vynikl, založ si domácnost. Miluj svou ženu horoucně, jak se sluší. Živ ji a oblékej; Vonné masti jsou lékem pro její tělo. Čiň ji šťastnou po celý svůj život; vzděl' je prospěšná svému pánu jako pole. Nepoháněj ji před soud ani se na ni nedopouštěj násilí. Žena, která jedná (bezprostředně podle) toho, co viděla, je jako bouře.
- (305) proto ji raději drž doma a uklidňuj ji. Když ji zapuďíš, přinese to jen slzy. Ona nabízí své ženství a (sama za to) očekává (dobré) zaopatření.
- (310) Pomluvy neopakuj a ani jim nenaslouchej - vycházej jen z (lidské) nevyrovnanosti. Opakuj jen to, co jsi sám viděl, a ne to, co jsi jen slyšel.
- (315) Pokud jde o něco bezvýznamného, nemluv o tom vůbec; hle, tvůj posluchač to pak ocení. Je příkázáno zamezit pomluvám - kdo však toto prosazuje, bývá neoblíben stejně jako tento příkaz. Hle, trestem je, že pomluva je jako sen; člověk s ní musí bojovat!
- (320) Jestliže jsi vynikajícím mužem, který zasedá v poradní síni svého pána, hleď si usta a ovládej se. Mlč - je to užitečnější než jen tlačit. Mluv jen tehdy, když si seš naprosto jist. V poradní síni má mluvit jen (opravdový) mistr. Řeč je obtížnější než jakákoli jiná práce;
- (325) ...

řešení má navrhnout jen ten, kdo (otázku skutečně) vyřeší.

- (330) Neobtěžuj velmože, když je zaměstnán, nerozněhuj hněv člověka zatřeseného (úkolů). Neruš ho, aby jeho duše měla klid - pak také bude vřelý k tomu, kdo se na něho obrací, a po hněvu se jeho tvář k tobě přikloní. Tvá duše se dočká odměny, zatímco neviditelnost stihne tvé odpůrce. (Vlastní) duše je to, co vyvolává oblibu.

Naučení Amennachta

- (1) Začátek výchovného naučení, výroků na cestu životem, které sepsal pisat Amennacht /1/ pro svého žákta Hammina.
- (5) Říká: „Jsi muž, jenž má nyní slyšet (pravá) slova, aby byl sám schopn rozlišit dobro a zlo. Bud' pozorný a slyš má slova; nebud' hostejný k tomu, co ti řeknu.“
- (10) Je velice prospěšné být považován za muže, jenž je schopen splnit jakýkoli (důležitý) úkol. Kéž se tvé srdce stane pevnou hrází, o níž se budou třítit vlny záplavy! Osvoj si moji řeč ve všech jejich podobách a nezdářej se ji chránit.
- (15) Jestliže budeš mít před očima všechna povolání i všechno to, co vytvořilo písmo, pak pochopíš, že řeč, kterou ti předáš, přinese úspěch; neodvracej se tedy od svých slov.
- (20) Nechci dlouze vysvětlovat - to teď není na místě. Krot své nepřelivé srdce, vždyť budeš moci mluvit, až budeš později vyzván. Staň se učeným pisatelem! Plně navštívej dům života /2/ a bude v tobě tolik, co ve skřínce se svítky. ...

Chvála mudrců a knih

- (1) Ti učení pisatí z pradávnych dob, kteří předpověděli budoucnost! Jejich jména jsou věčná, ačkoli sami odešli - když naplnili své životy a všichni jejich potomci jsou zapomenuti.
- (5) Nepostavili si pyramidy z mědi se stélami ze železa, nezanechali po sobě dědice - děti, které by vyslovovaly jejich jména. Zanechali však dědicvi v knihách naučení, které sepsali.
- (10) Z papýrového svitku si učinili kněze předčtatele, pisatáská palata je mlující symem, naučení jsou jejich pyramidami, rákosové pero je jejich dítětem, vyhlazená plocha jejich manželkou. Velcí i malí jsou jim dětmi, neboť pisat je jejich vůdcem.
- (20) Jejich brány a paláce se rozpadly,
- (25) ujezra jmenia se vsak uvažeji spolecne s kninami, které sepsali za svého života. Krásná je vzpomínka na jejich tvůrce: je trvalá a věčná!
- (30) Bud' také pisatelem a uvědom si, že tvé jméno bude proslulé jako jejich! Prospěšnější je kniha než vytesaná stéla, než pevná stěna hrobky. Knihy zastupují chrámy i pyramidy v srdci toho, kdo vyslovuje jejich jméno. A je skutečně prospěšné i na pohřebišti, když jméno tvůrce zůstává v ústech lidí!
- (35) Člověk hne, jeho tělo se obrací v prach, všichni blízcí odcházají; avšak kniha ho připomíná ústy toho, kdo z ní přednáší. Prospěšnější je kniha než vystavěný dům, než hrobka na západě, je hodnotnější než palác, než stéla v chrámu.

(45) Je někdo takový jako Haradžeder? Je snad druhý Imhotep? Není mezi námi žádný takový jako Nefertej nebo Cheit, nejpřednější ze všech! Připomeňme jméno Ptahemadžehutihho nebo Chacheperresenebal Je snad druhý Ptahhotep, vyrovná se někdo Kairosovi?!

Tito mudrci předpověděli budoucnost; to, co vyšlo z jejich úst, se také stalo. Našlo se to v jejich výpovědích zaznamenaných v jejich vlastních knihách. Děti jiných se staly jejich dědici, jako by to byli jejich vlastní děti. I když jsou sami skryti, jejich moc se přenáší na všechny, kteří čtou jejich naučení. I když odešli a byli zapomenuti, jejich knihy je stále připomínají.

B. Vaclavka
Hrachovost starého
Egypta, Paed 1992